

5. INSPIRE ESPUS Workshop „DPZ & Copernicus @ STU GIS DAY 2022“

Diaľkový prieskum Zeme

5. INSPIRE ESPUS workshop

"DPZ & Copernicus
@ STU GIS DAY 2022"

Termín: 15.11.2022

Miesto: Stavebná fakulta STU v Bratislave
Radlinského 2766/11
Miestnosť: B319 (BAT)
& Google Meet

Operačný program
Efektívna
verejná správa

Európska únia
Európsky sociálny fond

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu

5. INSPIRE ESPUS workshop „DPZ & Copernicus @ STU GIS DAY 2022“ Diaľkový prieskum Zeme (DPZ)

15.11.2022

Prehľad

Úvod do problematiky

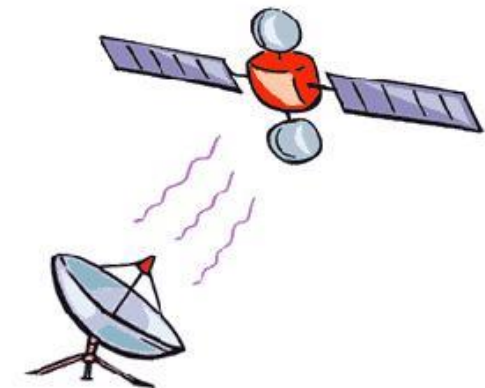
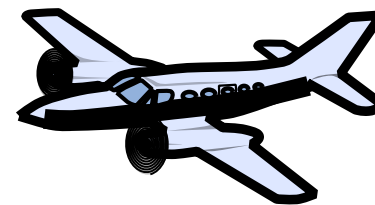
- Základné princípy DPZ
- Multispektrálne videnie a farebné syntézy
- Interpretácia obrazu

Zber polohovo viazaných údajov

- zber údajov
 - terénnym prieskumom
 - úskalia pozemného mapovania
 - pomalé
 - časovo náročné
 - občas nebezpečné
 - diaľkovým prieskumom
 - UAV
 - letecky
 - z družíc
 - synoptický pohľad

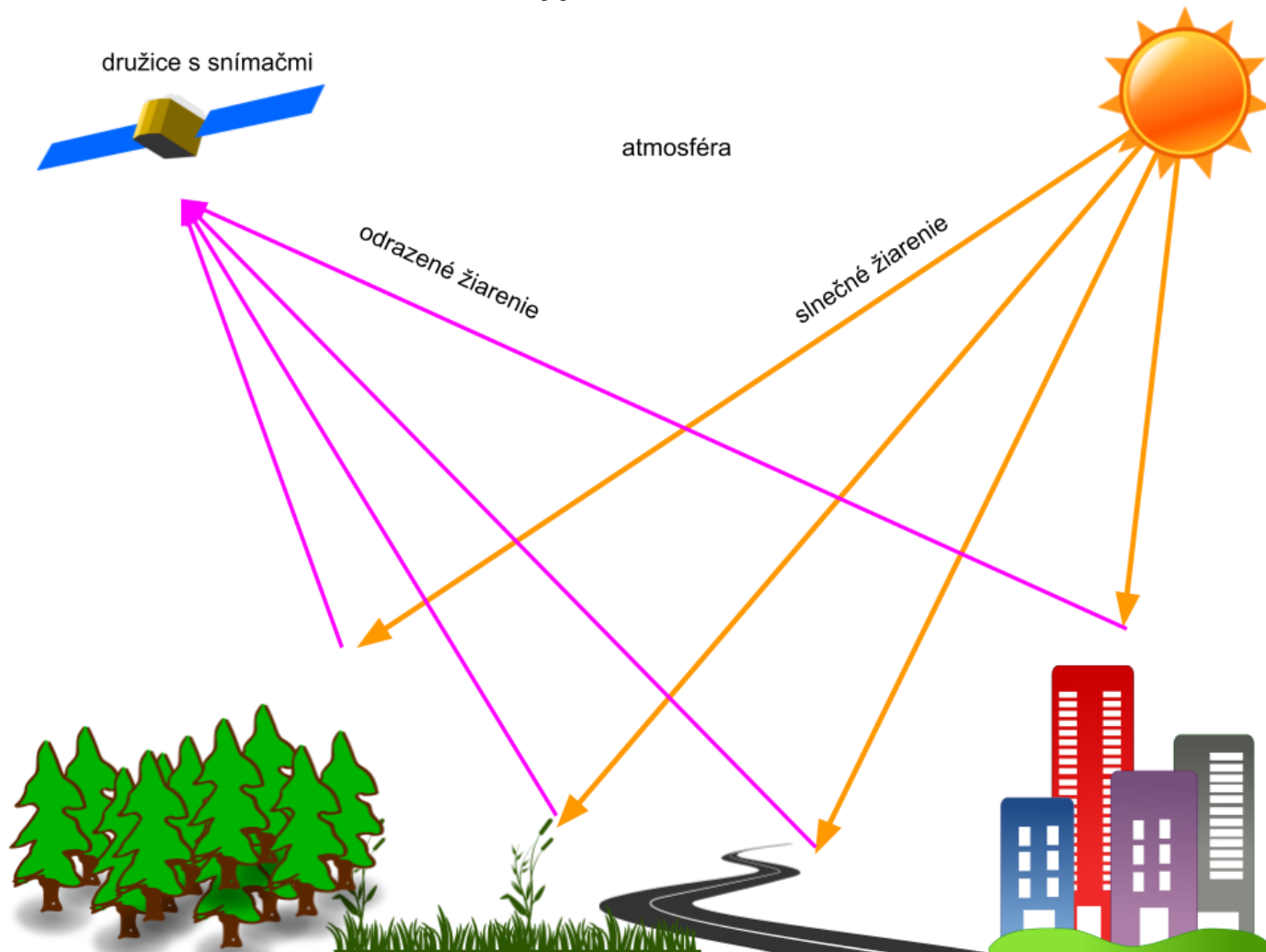
DPZ

- Diaľkový prieskum Zeme – zbiera a spracováva údaje o Zemi bez priameho kontaktu so Zemou
 - 1858 prvá fotografia z balónu (Francúzsko)
 - neskôr
 - leteckým snímkovaním
 - družicovým snímkovaním
 - UAV snímkovaním
- Cieľ:
 - Uvidieť “NIEČO” na zemskom povrchu

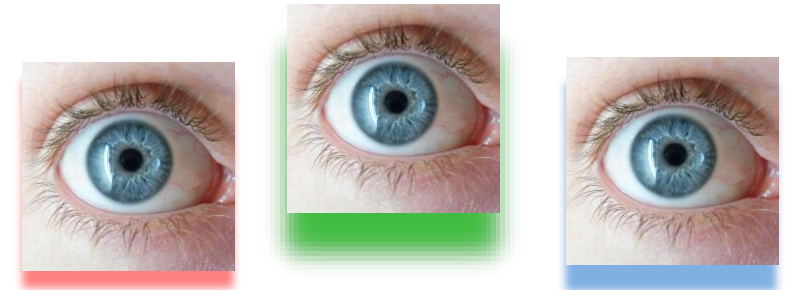
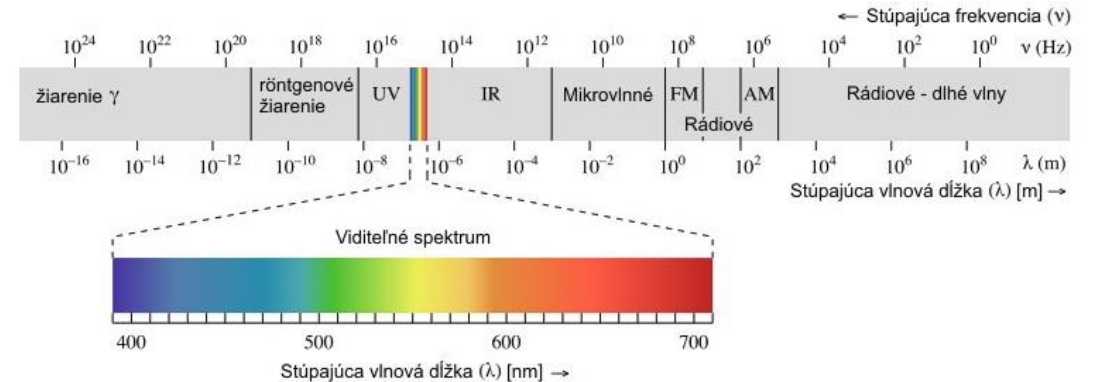
Podstata „videnia“

- tmavé plochy \Rightarrow menší odraz, väčšie pohltenie
- svetlejšie plochy \Rightarrow lepší odraz, menšie pohltenie žiarenia

Podstata „videnia“

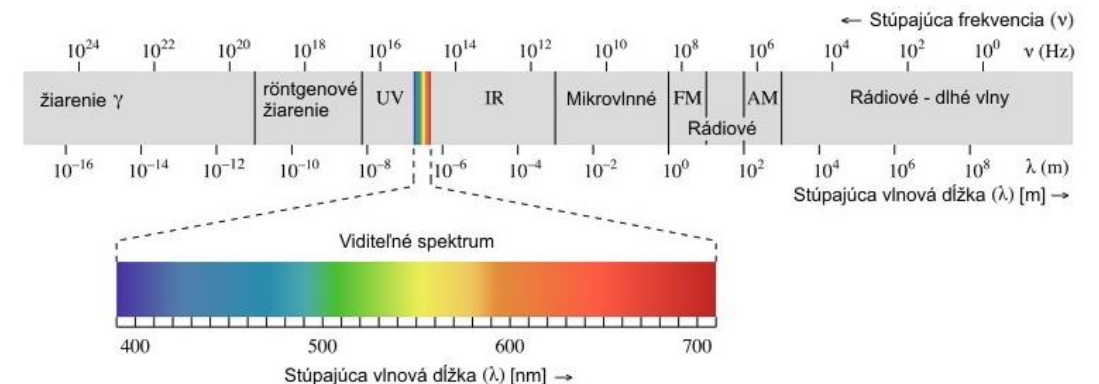
- okolo nás sa nachádza elektromagnetické vlnenie rôznej vln. dĺžky
 - hlavným zdrojom je Slnko
 - vlnenie sa odráža (rôznym spôsobom)
 - istá časť spektra tohto vlnenia je ľudským okom viditeľná
 - ľudské oko vníma súčasne odrazené lúče z troch rôznych pásiem
 - ak chceme mať farebnú snímku, musíme snímať troch pásmach elektromagnetického spektra súčasne

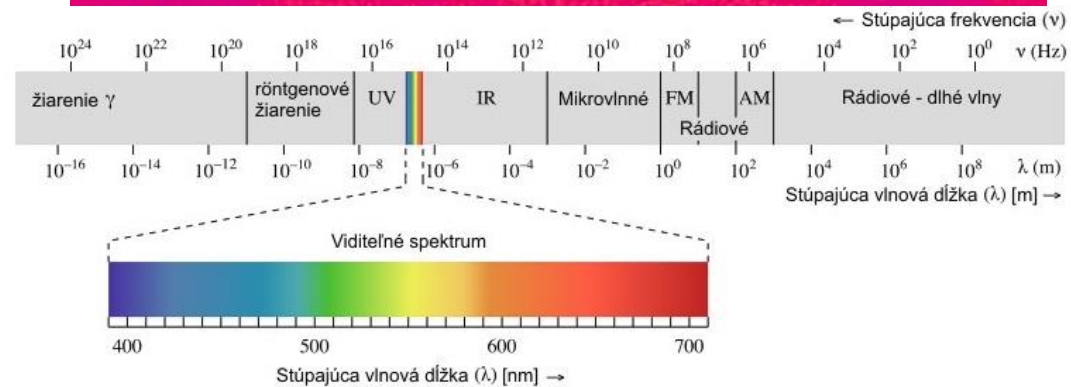
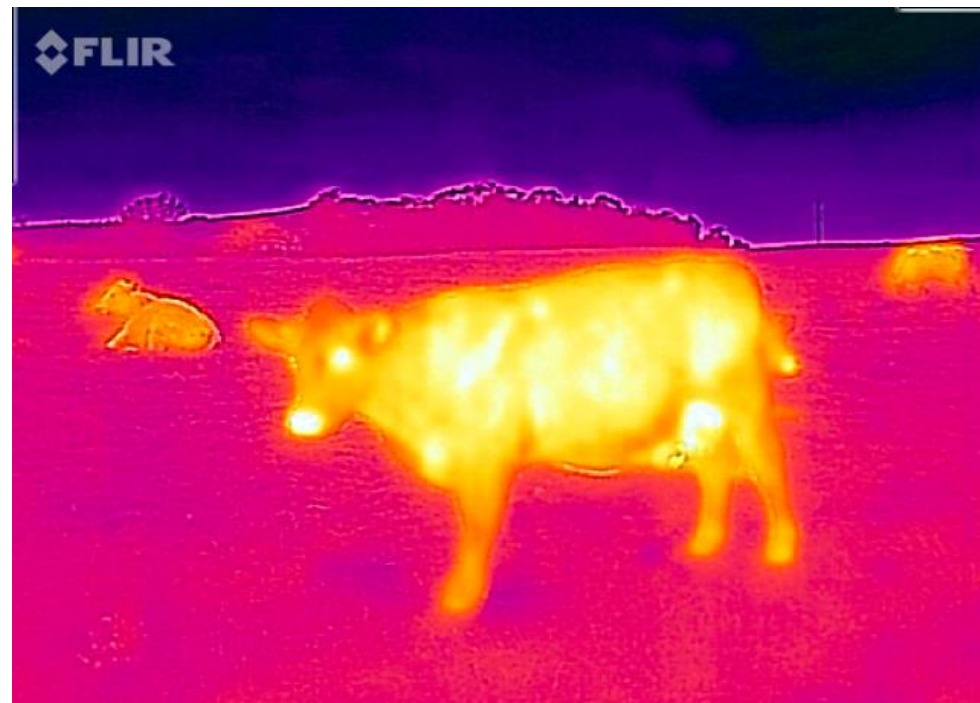

Metódy DPZ

- zachytenie obrazu v rôznych pásmach spektra
 - viditeľná časť spektra (kanály pre červenú, zelenú, modrú) – fotografické kamery
 - infračervené, ultrafialové ž. – špeciálne snímače (kamery)
 - radarové ž. – radary
 - rádiové ž. – rôzne, sonary (možnosť snímať aj pod povrchom)
- používajú sa špeciálne kamery
- *načo snímať to čo nevidno?*

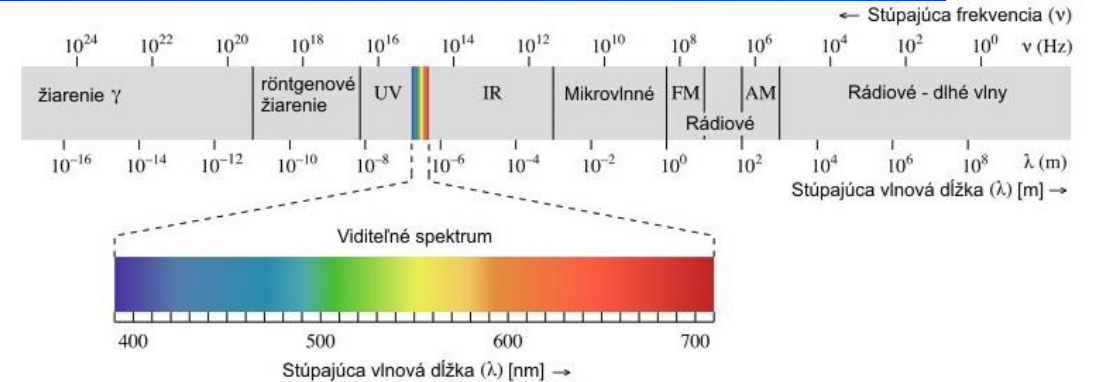
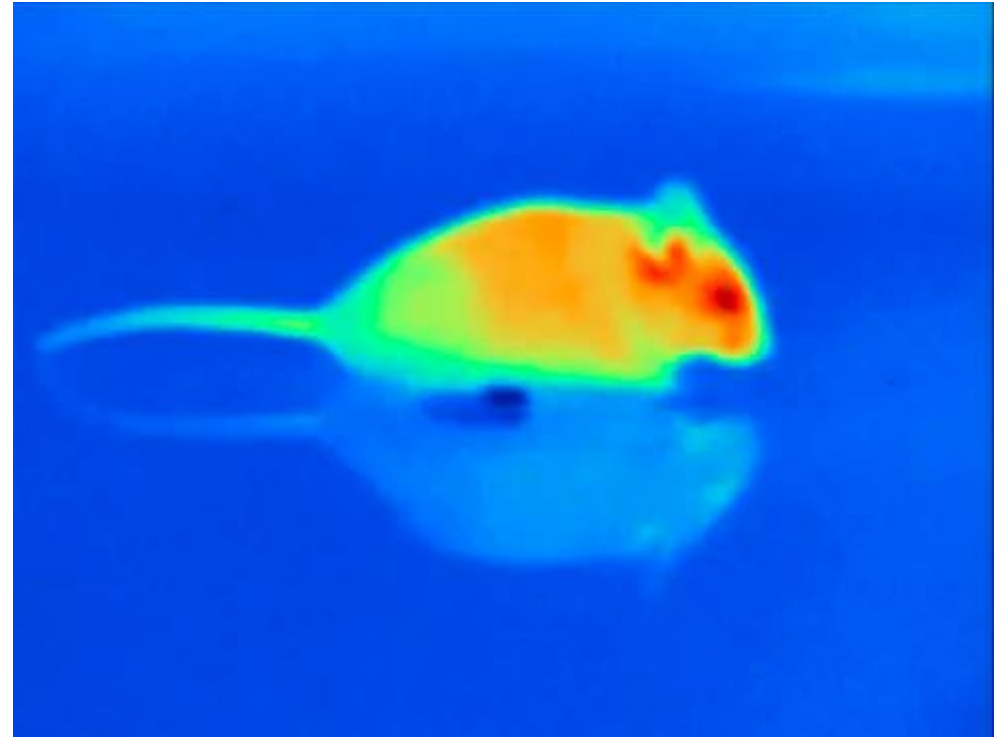

Videnie neviditeľného (1)

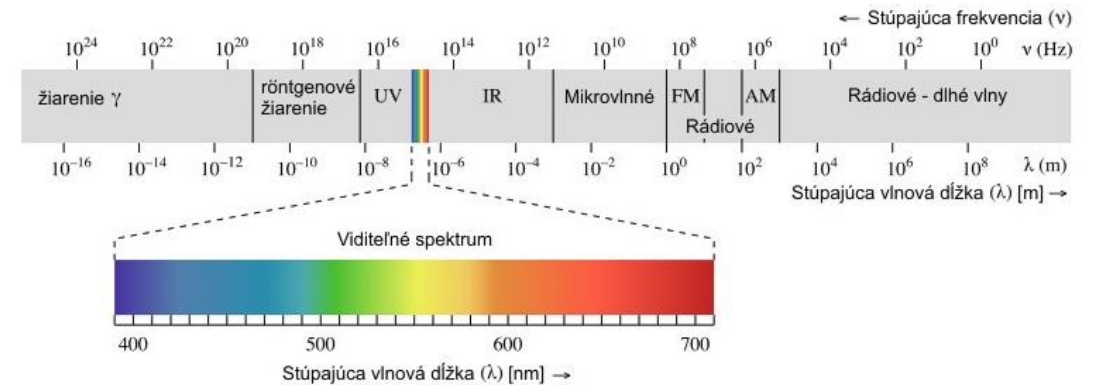

Videnie neviditeľného (2)

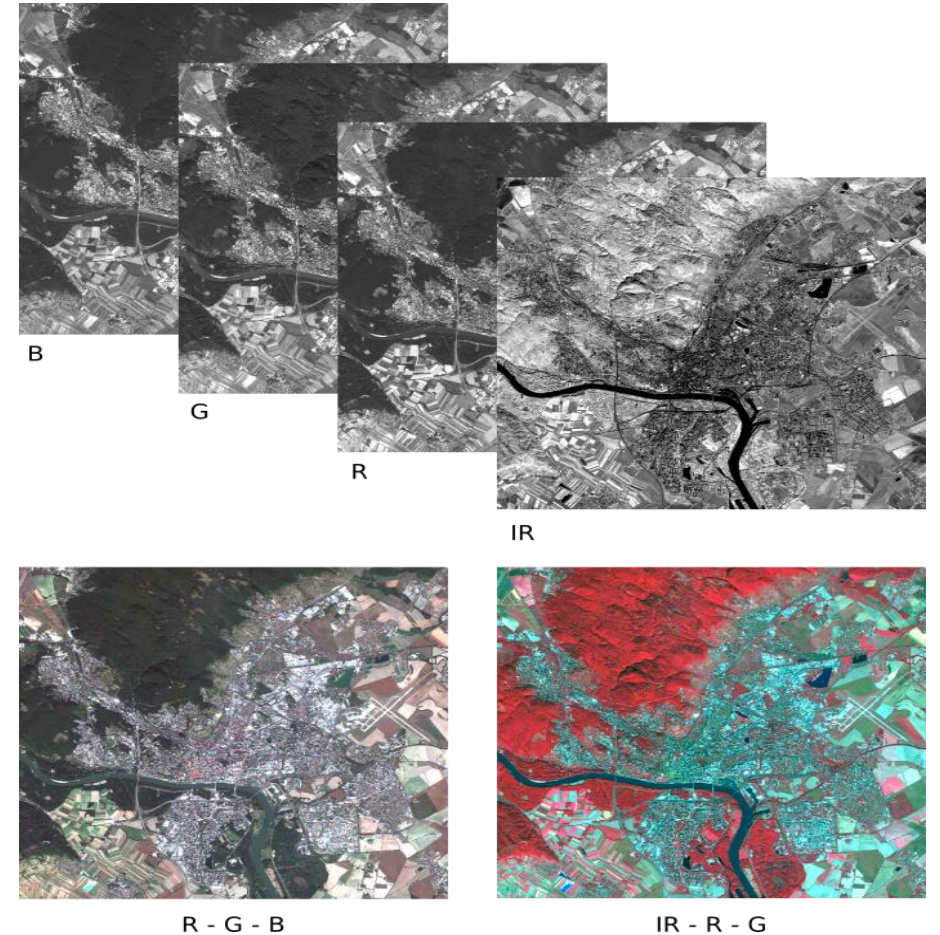
Videnie neviditeľného (3)

Nepravé farby

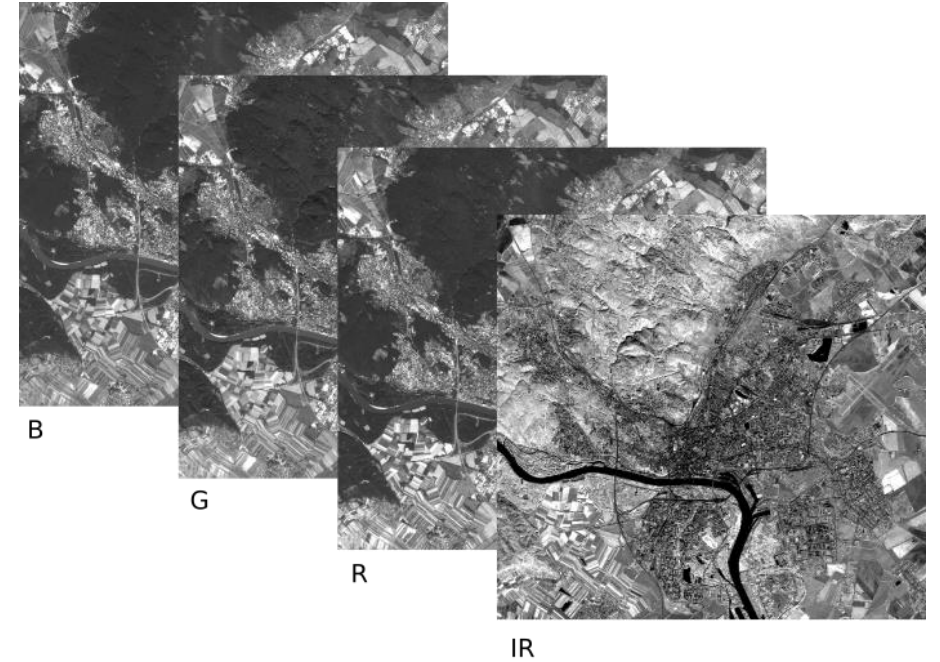
- riešenie na farebné vyjadrenie snímky nasnímanej v spektre žiarenia mimo pásma vnímaného ako viditeľné svetlo
- nahrádzanie R, G, alebo B zložky iným pásmom (napr. IR, UV)
- najčastejšie:
 - RGB
 - NRG
 - SwRG

Snímky podľa počtu kanálov

- panchromatické (1 kanál)
- multispektrálne (2-12 kanálov)
- hyperspektrálne (niekoľko desiatok až stovák)
- viac kanálov=>bohatšia obrazová informácia

R - G - B

IR - R - G

Skreslenie nielen očí

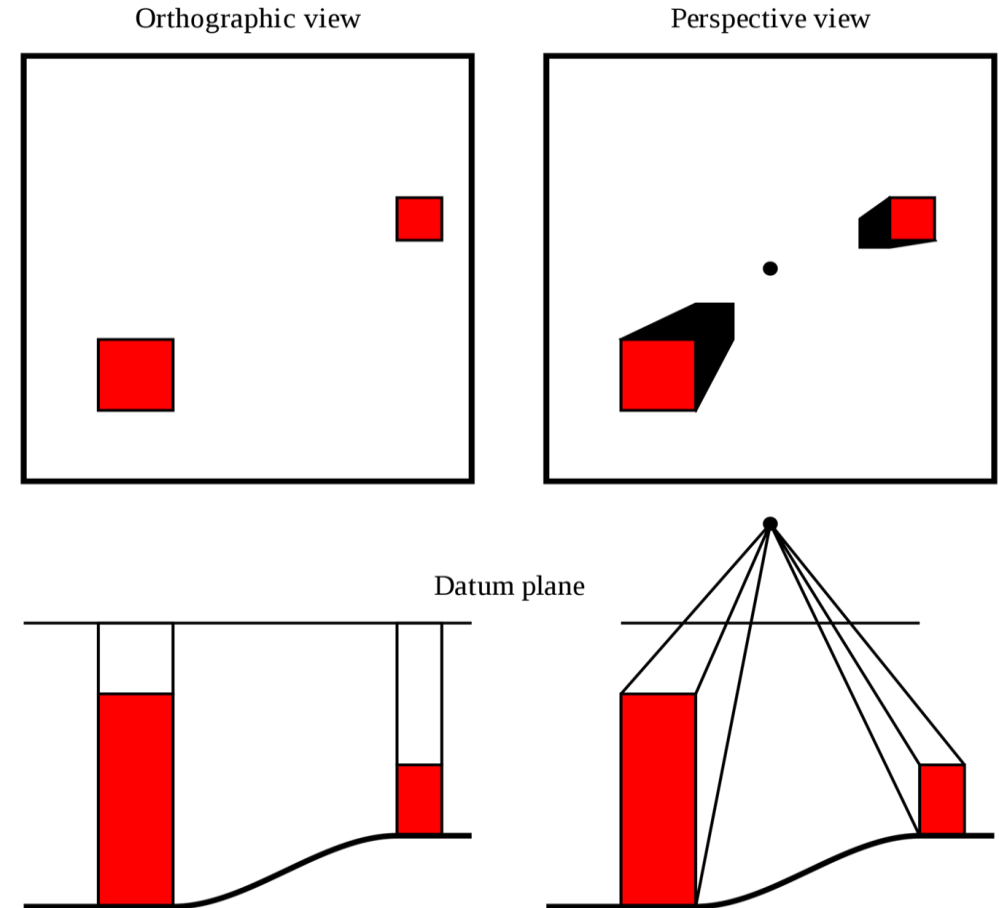
- obraz prechádzajúci šošovkou objektívu/oka je geometricky skreslený (okrem bodu v strede)

Skreslenie nielen očí

- obraz prechádzajúci šošovkou objektívu/oka je geometricky skreslený (okrem bodu v strede)

Ortofotomapy

- Snímky upravené tak, aby v každom mieste tvorili ortogonálny priemet
- nutné letecké snímky s prekryvom

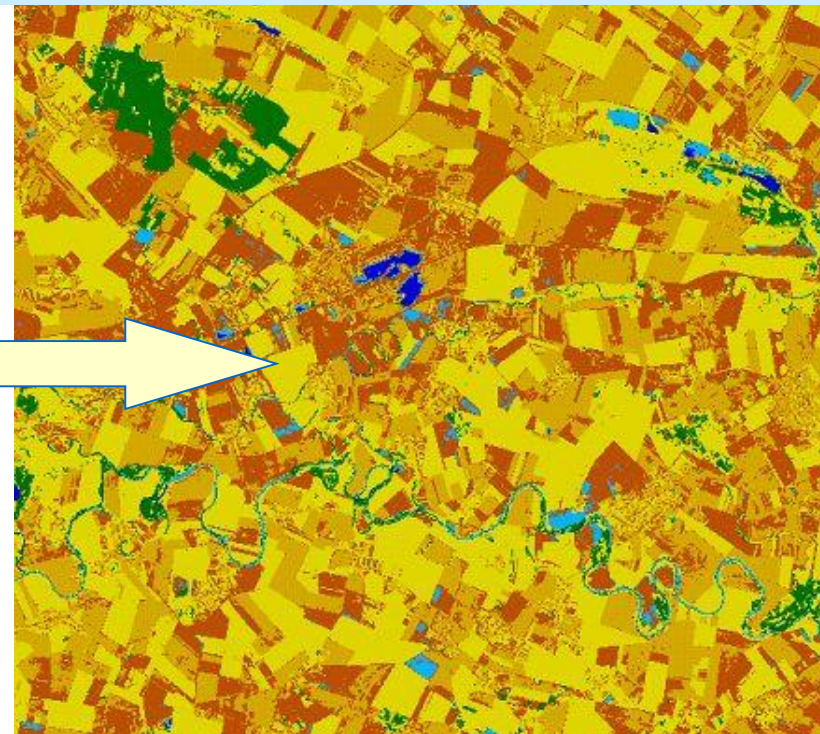
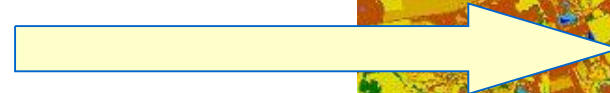
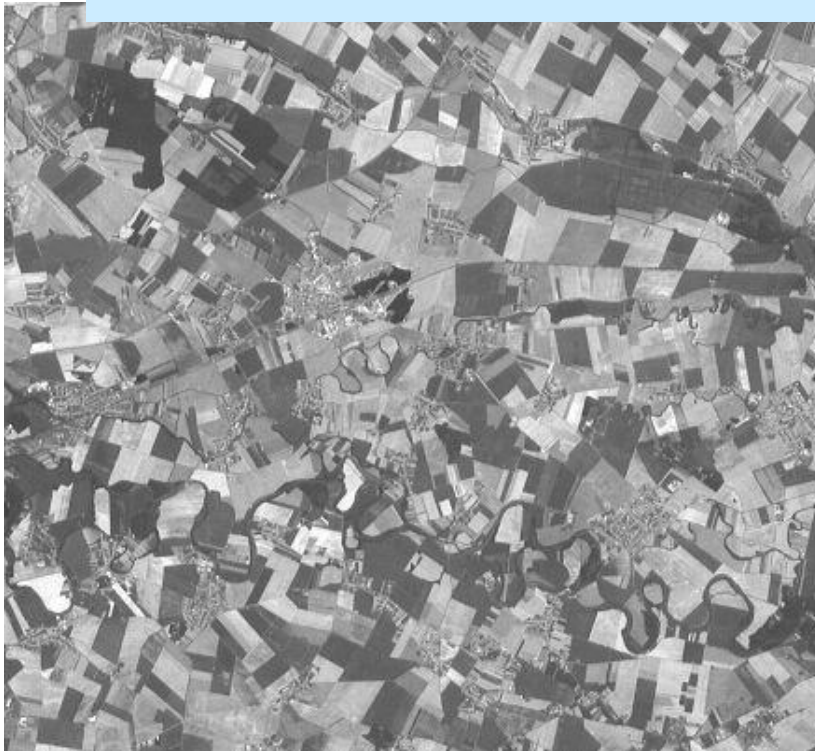

Metódy DPZ (2)

- interpretácia (vyhodnotenie)
 - proces získavania informácií v DPZ
- klasifikácia snímok na základe spektra
 - vyhodnotenie jednotlivých oblastí na snímke (čo je čo) na základe frekvenčného spektra
 - vieme odlíšiť živé od neživého, zdravé od chorého
 - vieme s vysokou pravdepodobnosťou určiť aké plochy sa na snímke nachádzajú (vodná plocha, zastavaná plocha, cesty...)
- využitie klasifikácie
 - napríklad v Tatrách (rozsah kalamity)
 - pri zisťovaní znečistenia ŽP (vôd, lesov...), v geológii

Fotointerpretácia

- vyhodnocovací postup na získavanie odborných (kvalitatívnych a kvantitatívnych) informácií o objektoch a javoch z obrazových záznamov DPZ

- systém DPZ je potrebné vidieť ako celok od snímania údajov až po výsledky vyhodnotenia – účel vyhodnotenia musí byť v súlade s druhom a časom snímania, formou údajov, spôsobom spracovania snímok pred vlastnou interpretáciou atď.

Fotointerpretácia

Komplexný postup, pri ktorom sa využívajú:

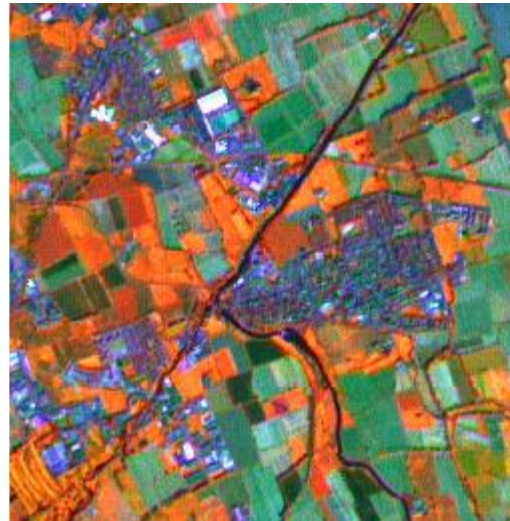
- všetky informačné komponenty snímky
- odborné vedomosti a skúsenosti
- poznatky o mieste vyhodnotenia
- doplňujúce informácie (mapy, opisné, štatistické údaje a iné)

Fotointerpretácia

Rozdiel medzi bežnou interpretáciou fotografií a interpretáciou leteckých a družicových snímok:

- pohľad na objekty zhora
- časté použitie vlnových dĺžok mimo viditeľného pásma spektra
- zobrazenie zemského povrchu v nezvyklých mierkach a rozlíšeníach

Interpretačné kľúče

- súbory interpretačných znakov
- dve základné časti:
 1. súbor popísaných snímok (stereodvojíc)
 2. grafický alebo slovný popis
- dva základné druhy kľúčov:
 1. výberové (selekčné) – početné príklady
 2. vylučovacie (eliminačné) – rozhodovacie stromy
- obdoba legendy na mape
- nepoužívajú sa až tak často

Druhy fotointerpretácie

- Vizuálna interpretácia – vykonáva ju interpretátor
- Automatizovaná interpretácia – obrazová klasifikácia, vykonávaná počítačom
- Čiastočne automatizovaná interpretácia – niektoré fázy spracovania sú vykonávané počítačom

Pravidlá fotointerpretácie

- Pred fotointerpretáciou je dôležité si zvoliť:
 - Klasifikačný systém (schému)
 - Minimálnu mapovaciu jednotku (MMU – Minimum Mapping Unit)
- v závislosti od:
 - druhu snímok, ich rozlíšenia a iných vlastností
 - účelu vyhodnotenia
 - druhu fotointerpretácie
 - mierky výslednej mapy

Klasifikačný systém

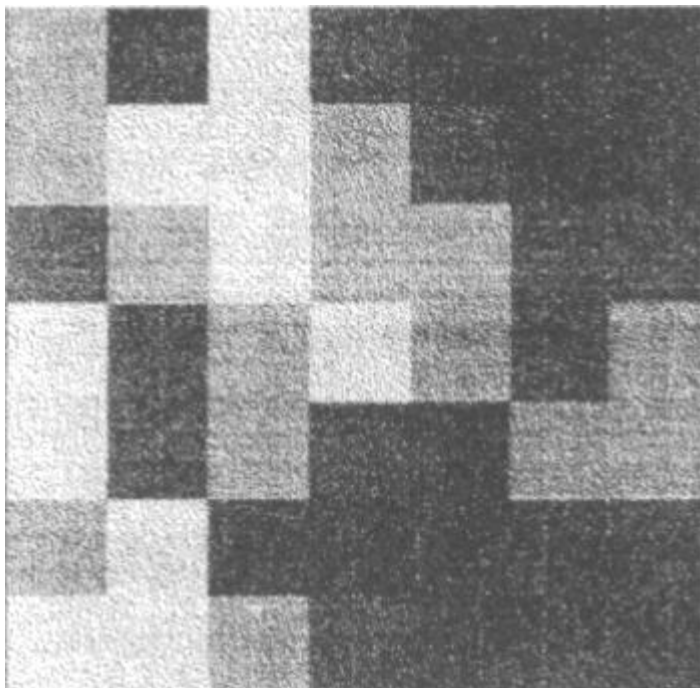
- predstavuje množinu kritérií, na základe ktorých sú oddeľované jednotlivé triedy objektov na snímke
- odporúča sa vybrať niektorý z uznávaných klasifikačných systémov, ak už taký existuje pre javy, ktoré sú predmetom interpretácie
- umožňuje to porovnanie výsledkov interpretácie s inými údajmi - interoperabilita

Obrazová klasifikácia

- proces triedenia pixlov do konečného počtu tried na základe ich údajových hodnôt
- klasifikácia obrazu je úzko spätá s pojmom rozoznávanie vzoru (Pattern Recognition)
- ide o hľadanie zmysluplných vzorov v údajoch (spektrálnych, ale aj iných vizuálnych alebo akustických), ktoré môžeme extrahovať
- klasifikáciou
- napr.technika OCR (Optical Character Recognition), rozoznávanie PSČ, ľudskej reči,
- ľudských tvári, klasifikácia emailov atď.

Obrazová klasifikácia

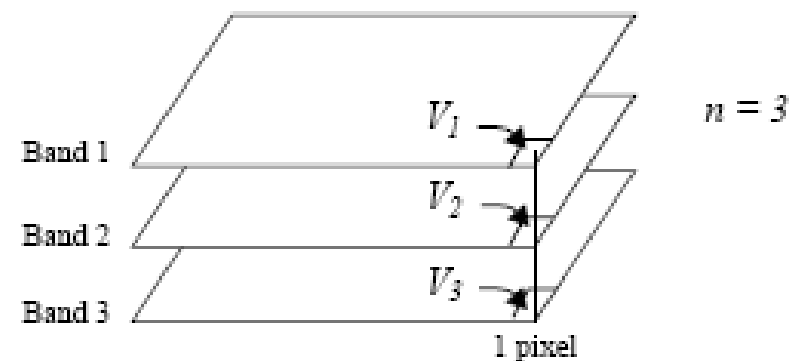
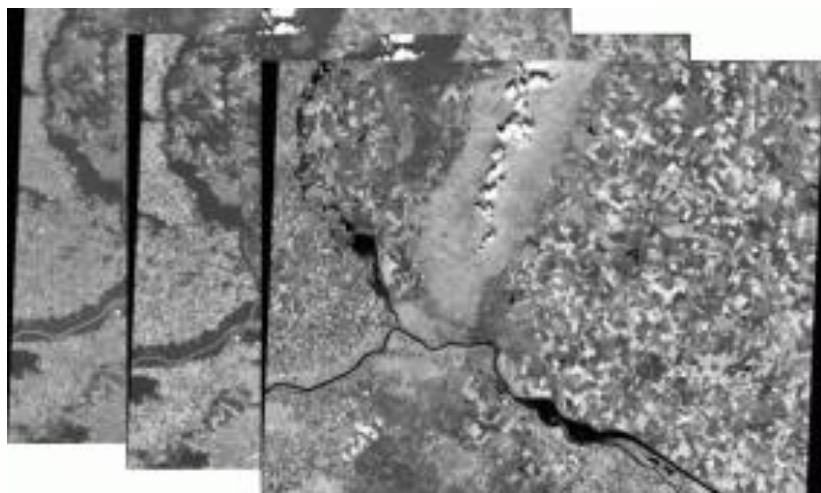
- klasifikácia obrazových údajov DPZ – na základe digitálnych hodnôt pixlov (DN – Digital Number) – numerická klasifikácia

71	25	120	43	25	25	14
71	120	120	71	43	14	14
43	71	120	71	71	43	43
120	43	71	120	71	43	71
120	43	71	43	14	71	71
71	120	25	14	14	25	25
120	120	71	43	14	25	14

Multispektrálna klasifikácia

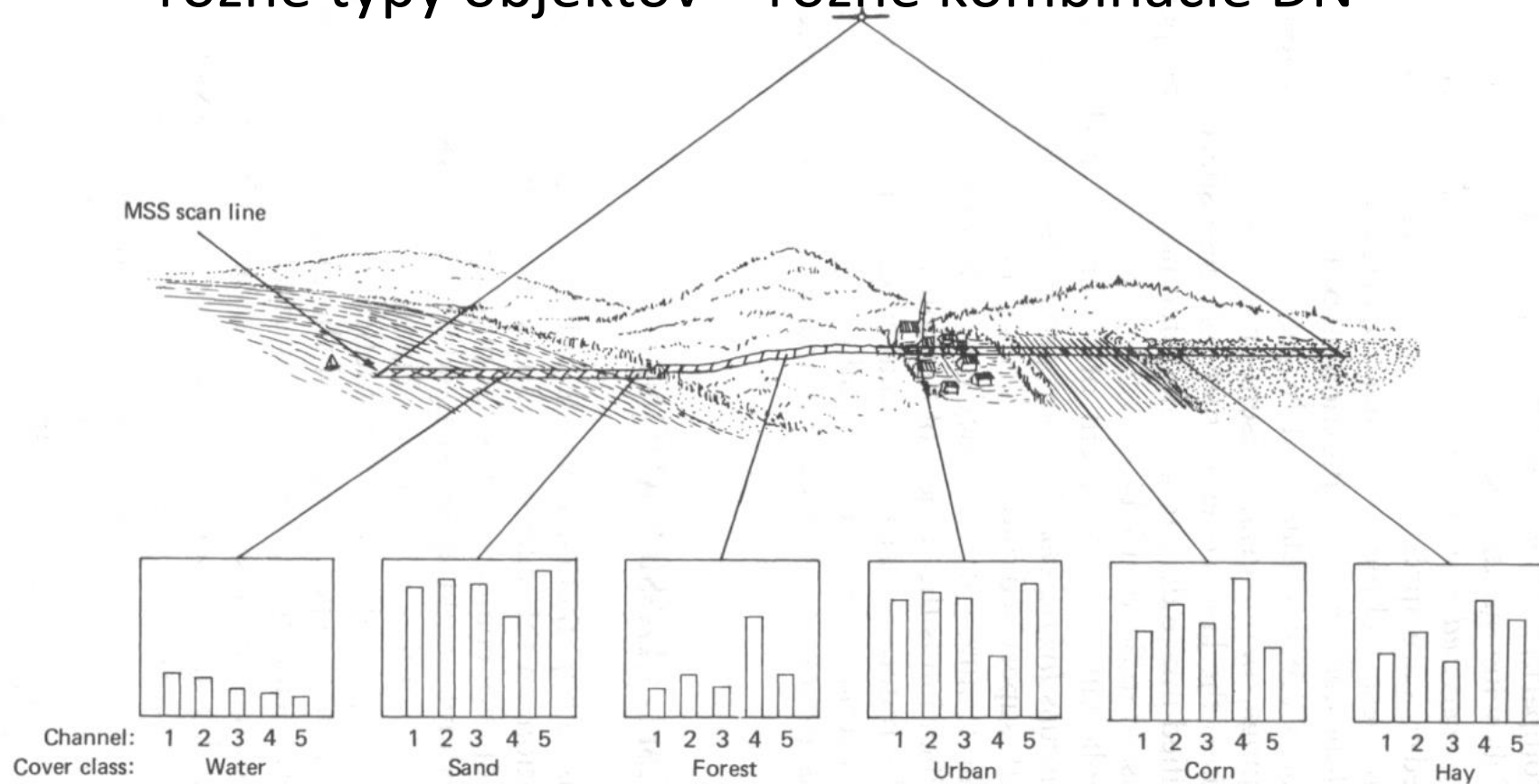
- multispektrálna klasifikácia - zaradovanie pixlov do tried na základe ich meracích vektorov
- merací vektor (measurement vector) - sada údajových hodnôt pre jeden pixel vo všetkých n pásmach

$$\begin{bmatrix} V_1 \\ V_2 \\ V_3 \end{bmatrix}$$

Multispektrálna klasifikácia

- rôzne typy objektov – rôzne kombinácie DN

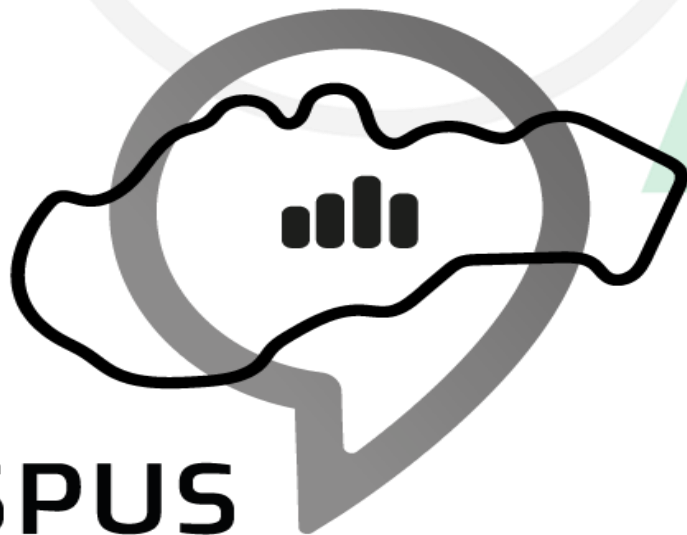

Ďakujem za pozornosť!

Ľuboš Balážovič
lubos.balazovic@sazp.sk

ESPUS

ESPUS

Efektívna správa priestorových údajov a služieb

<https://inspire.gov.sk/projekty/espus>